द्राक्ष काङ्क्षायां भ्वा० पर० सक० सेट् इदित् । द्राङ्क्षति अद्राङ्क्षीत् । दद्राङ्क्ष दद्राङ्क्षतुः ।

द्राक्षा स्त्री द्राक्षि–अ वा० नलोपः । मृद्वीकायां गोस्तन्यां (किसमिस) अमरः । "द्राक्षा पक्वा सरा शीता चक्षुष्या बृंहिणी गुरुः । स्वादुपाकरसा स्वर्या तुवरा सृष्टमूत्रविट् । कोष्ठमारुतकृद् वृष्या कफपुष्टिरुचिप्रदा । हन्ति तृष्णाज्वरश्वासवातवातास्रकामलान् । कृच्छ्रास्रपित्तसम्मोहदाहशोषमदात्ययान् । आमा साऽल्पगुणा गुर्वी सैवाम्ला रक्तपित्तकृत् । वृष्या स्याद् गोस्तनी द्राक्षा गुर्वी च कफपित्तहृत् । अबीजान्या स्वल्पतरा गोस्तनीसदृशी गुणैः । द्राक्षा पर्वतजा लघ्वी साऽम्ला श्लेष्माम्लपित्तकृत् । द्राक्षा पर्वतजा यादृक् तादृशी करमर्दिका" इति भावप्र० तस्याः फलम् अण् हरीत० लुप् । तत्फलेऽपि स्त्री । "द्राक्षे ! द्रक्ष्यन्ति के त्वाममृत ! मृतमसि" गीतगो० "आस्तीर्णाजिनरत्नासु द्राक्षावलयभूमिषु" रघुः "पुन्नागतालीबहुलं द्राक्षारसघनं क्वचित्" हरिवं० ११४अ० अप्राणिषष्ठ्यन्तात् परस्य द्राक्षाशब्दस्य तत्पुरुषे चूर्णा० आद्युदात्तता । प्रस्थशब्दे परे मालादित्वात् पूर्वपदमाद्युदात्तम् द्राक्षाप्रस्थः । यवा०मतोर्मस्य न वः । द्राक्षामान्

द्राक्षाघृत न० द्राक्षामिश्रणेन पक्वं घृतम् । "पुराणसर्पिषः प्रस्थो द्राक्षार्द्धप्रस्थसाधितः । कामलागुल्मपाण्ड्वर्त्तिज्वरमेहोदरापहः" चक्रदत्तोक्ते घृतभेदे

द्राख शोषणे सक० अलमर्थे अक०भ्वा०पर० सेट् । द्राखति अद्राखीत् । ऋदित् णिचि चङि अदद्राखत् त । दद्राख अयं वधेऽपि ।

द्राघ आयासे शक्तौ भ्रमे च भ्वा०पर० अक० सेट् । द्राघति अद्राघीत् । ऋदित् णिचि चङि अदद्राघत् त । दद्राघ केचित् अस्य इदित्त्वमपीच्छन्ति द्राङ्घति अद्राङ्घीत् ।

द्राघि नामधातुः दीर्घीकरणे दीर्घं करोति दीर्घ+कृतौ णिच्–द्राघादेशः सक० उभ० सेट् । द्राघयति ते अदिद्राघत् त । "द्राघयन्ति हि मे शोकं स्मर्यमाणागुणास्तव" भट्टिः

द्राघिमन् पु० दीर्घस्य भावः इमनिच् द्राघादेशः । दीर्घत्वे "वासांसि च द्राघिमवन्त्युदूहुः" भट्टिः "वर्षिमा च मे द्राघिमा च मे" यजु०१८।४

द्राघिष्ठ त्रि० अतिशयेन दीर्घः इष्ठन् द्राघादेशः । अतिदीर्घे ईयसुन् द्राघीयस् तत्रार्थे त्रि० स्त्रियां ङीप् ।

द्राघमन् पु० द्राघिमन्+वेदे पृषो० इकारस्याकारः । दीर्घत्वे "दीर्घं द्राघम्ना सुरभि भूरस्मे" ऋ०१०।७०।४ तृतीयास्थाने आच् अनोऽल्लोपे रूपसिद्धिः द्राघम्ना द्राघिम्ना इत्यर्थः ।

द्राड विभेदे भ्वा०आ० सक०सेट् । द्राडते अद्राडिष्ट । दद्राडे

द्राण त्रि० द्रा–कर्त्तरि क्त तस्य नः । १सुप्ते २पलायिते च । भावे क्त । ३स्वप्ने पलायने च न० अमरः ।

द्राप पु० द्रा–णिच्–पुक् अच् । १पङ्के २आकाशे ३कपर्दिनि ४मूर्खे च शब्दकल्पतरुः ।

द्रापि त्रि० द्रापयति कुत्सितां गतिं प्रापयति पापिनम् द्रा–णिच् पुक् इन् । कुत्सितगतिप्रापके रुद्रे "द्रापे ! अन्धसन्तते ! दरिद्र ! नीललोहित !" यजु०१६।४७। २कवचे च "विद्रद्द्रापिं हिरण्ययं वरुणो वस्त निर्णिजम्" ऋ०१।२५।१३ "द्रापिं कवचम्" भा०

द्रामिल पु०द्रमिलो देशोऽभिजनोऽस्य अण् । १चाणक्ये हेमच० २पित्रादिक्रमेण तद्देशवासिनि त्रि० बहुत्वे अणो लुक् । द्रमिलाः । [तापे च ।

द्राव पु० द्रु–गतौ स्रुतौ भावे घञ् । १गतौ २द्रवणे ३अनु-

द्रावक पु० द्रवति चन्द्रकरसम्पर्कात् द्रु–ण्वुल् । १चन्द्रकान्तमणौ २विदग्धे ३मोषके च मेदि० ४षिड्गे जारे शब्दमाला । द्रावयति द्रु–णिच् ण्वुल् । ५द्रवकारके ६हृदयग्राहिणि त्रि० धरणिः । ७रसभेदे टङ्कने पु० शब्दमाला । ८लालायां स्त्री टापि अत इत्त्वम् शब्दरत्ना० ९प्लीहाद्यौषधभेदे पु० । ०१सिक्थके न० राजनि० ।

द्रावककन्द पु० द्रावकः कन्दोऽस्य । तैलकन्दे राजनि० ।

द्रावकर न० द्रावं द्रवं करोति स्वर्णादिकं स्वसम्पर्केण कृ–ताच्छील्ये ट । श्वेतटङ्कने राजनि० अण् । द्रावकार द्रवकारके त्रि० ।

द्रावण न० द्रावयति जलमलं स्वसंयोगात् द्रु–णिच् युच् । १कतकफले (निर्माल्य) रत्नमाला । २पलायनकारके त्रि० । "त्रैलोक्यद्रावणं क्रूरं दुराचारं महाबलम्" (रावणम्) हरिवं० ४अ० ।

द्रावयित्नु त्रि० द्रु–णिच्–इत्नुच् त्नुकरणेनैवेटिरूपसिद्धौ इत्नुच्करणं बा०अन्योभ्यापि इत्नुच् भवतीति ज्ञापितम् । द्रावणशीले "सूर्यस्येव रश्मयो द्रावयित्नवः" ऋ०९। ६९।६।

द्राविड त्रि० द्रविडोदेशोऽभिजनोऽस्य अण् । पित्रादिक्रमेण द्रविडदेशवासिनि । बहुषु अणो लुक् । द्रविडाः क्वचिदार्षे न लुक् । "कर्णाटाश्चैव तैलङ्गा गुर्जरा राष्ट्रवासिनः । आन्ध्राश्च द्राविडाः पञ्च विन्ध्यदक्षिणवासिनः" स्कन्दपु० ।